

Онучак Л.В., кандидат педагогічних наук,
доцент, Університет державної фіскальної
служби України

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНА ЧИТАЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Нові виклики, пов'язані з глобалізацією, інтеграційними процесами в сучасному суспільстві та освіті, необхідністю приведення викладання іноземних мов у відповідність до міжнародних стандартів, підвищення вимог до якості освітнього процесу і якості отриманих знань спонукають викладачів іноземних мов до пошуку нових шляхів для забезпечення конкурентоздатності випускників вищих навчальних закладів. Особливої актуальності набуває проблема впровадження інформаційних технологій в освітній процес.

На сьогодні спостерігається зростаючий інтерес науковців та практиків до розгляду проблем навчання професійно орієнтованого читання та формування читацької компетентності завдяки застосуванню Інтернет-ресурсів.

Професійно орієнтована читацька компетентність - складна динамічна сукупність знань, навичок, умінь і здатностей, що дозволяють студенту знаходити, вилучати, усвідомлювати, оцінювати фахову інформацію з різних джерел і готовність її практично використовувати в процесі виконання навчальної професійно орієнтованої або безпосередньо професійної діяльності майбутнього фахівця. Основним джерелом отримання новітньої автентичної фахової інформації є всесвітня мережа Інтернет, головними дидактичними й методичними перевагами якої є:

створення штучного іншомовного середовища, що дає змогу студентам здобувати актуальну автентичну фахову інформацію як на практичних заняттях з іноземної мови, так і в позааудиторний час;

додаткові можливості інтенсифікації й індивідуалізації освітнього процесу, що реалізується шляхом застосування різних форм аудиторної й самостійної позааудиторної роботи;

підвищення мотивації студентів шляхом залучення їх до основ англomовного наукового дискурсу;

інтерактивність завдяки існуванню зворотнього зв'язку;

можливість доступу до інформаційно-довідкових ресурсів мережі Інтернет надає необмежені навчальні й довідково-інформаційні матеріали іноземною мовою.

Ефективність процесу формування в майбутніх фахівців англomовної професійно орієнтованої читацької компетенції з використанням Інтернет-ресурсів залежить від застосування ефективної моделі читання (reading model). За Дж. Девайном [1, с.261] виділяють такі моделі читання: індуктивну, дедуктивну та інтерактивну. Враховуючи мету, ступінь і засоби навчання студентів, доцільніше, на наш погляд, в освітньому процесі застосовувати всі моделі читання з домінуванням інтерактивної для формування професійно орієнтованої читацької компетенції з використанням Інтернет-ресурсів.

Якісне формування професійно орієнтованої читацької компетенції засобами Інтернет-ресурсів залежить також від володіння студентами відповідними стратегіями. За Т.В. Кушнар'овою [2, с. 6-7] їх можна визначити як сплановані дії студента, що характеризуються організованою поетапно врегульованою послідовністю, і є направленими на пошук, сприйняття, обробку і присвоєння професійно орієнтованої інформації з Інтернет-ресурсів. Для формування читацької компетенції засобами Інтернет-ресурсів найбільш релевантними є наступні стратегії читання: когнітивні, компенсаторні, метакогнітивні [3].

Когнітивні стратегії передбачають запам'ятовування; опрацювання професійно орієнтованого мовного матеріалу, що міститься в автентичних гіпертекстах з фахових видань (структурування, аналіз, використання допоміжних засобів); опрацювання професійно орієнтованого мовленнєвого матеріалу гіпертекстів (перечитування, використання різних джерел для отримання інформації, здійснення аналізу / резюмування інформації тощо).

Компенсаторні стратегії забезпечують використання попереднього мовного і мовленнєвого досвіду студентів: здогадка про значення терміну за контекстом; застосування опор; читання екстралінгвістичної інформації (рисуноків, таблиць тощо).

Метакогнітивні стратегії, у свою чергу, передбачають організацію і планування власної професійної діяльності шляхом саморегулювання, самокорекції і самооцінювання.

Крім того, важливо зауважити, що застосування комп'ютерних технологій в освітньому процесі сприяє формуванню і розвитку ряду специфічних стратегій, так званих стратегій медіакомпетентності [4], а саме: здійснення пошуку необхідної інформації; обробка, фіксування, узагальнення інформації; збирання власної фахової електронної картотеки для поповнення банку знань тощо.

Отже, на основі викладеного вважаємо за доцільне визначити такі методичні передумови формування професійно орієнтованої читацької компетентності засобами Інтернет-ресурсів:

використання ресурсів мережі Інтернет значною мірою розширює діапазон доступних автентичних джерел фахової інформації та впливає на інтенсифікацію процесу формування професійно орієнтованої компетентності і посилює мотивацію студентів;

застосування автентичних ситуацій діяльності, що пов'язані із пошуком, сприйняттям, переробкою і передачею фахової інформації з гіпертекстів трактується з домінантою інтерактивної моделі читання;

удосконалення когнітивних, компенсаторних, метакогнітивних стратегій читання та стратегій медіакомпетентності відбувається одночасно з формуванням умінь, навичок і здатностей професійної орієнтованої читацької компетентності;

присвоєння, архівування, збереження автентичної фахової інформації, її обмін, розповсюдження і використання майбутніми фахівцями реалізується з професійною метою.

Список використаних джерел

1. Devine J. A case study of two readers: models of reading and reading performance / J. Devine // Interactive Approaches to

Second Language Reading / Ed. By P. Carrell, J. Devine, D. E. Eskey - Cambridge: Cambridge University Press, 1988. - P.260-277.

2. Кушнарѡва Т. В. Тестовий контроль рѡвня володѡння вмѡння читати англѡмовнѡ тексти за фахом: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Т. В. Кушнарѡва. - Київ : КНЛУ, 2006. - 21 с.

3. Bimmel P. Lernautonomie und Lernstrategien / P. Bimmel, U. Rampillion. - Gesamthochschhule Kassel, 2000. - 208 s.

4. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання майбутніх учителів нѡмецької мови з використанням Інтернет- ресурсів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / І. В. Корейба. - К., 2011. - 286 с.